Havaintoja opinnäytetöiden tekemisestä ja ohjaamisesta liiketaloudessa

23.4.2021

Opinnäytetyö on ammattikorkeakoulututkinnon opinnot päättävä opintosuoritus, jonka laajuus on 15 opintopistettä. Opinnäytetyö on erityislaatuinen osa opintoja, koska useimmiten se tehdään liiketaloudessa yhteistyössä yrityksen, organisaation tai muun toimeksiantajan kanssa.

Opinnäytetyö on opiskelijalle projekti, jossa aloitus on kaikki kaikessa. Osalla opiskelijoista aloitus on se vaikein osa opinnäytetyötä: kun opiskelija pääsee liikkeelle, niin liike jatkuu hyvin loppuun asti. Opinnäytetyön alku määrittää vahvasti myös työn suuntaa.

Opiskelijan on saatava toimeksiantajalta sopivan haastava ja käytännöllinen tavoite, jotta opinnäytetyön tekeminen on mahdollista. Opinnäytetyön alussa on tärkeä tehdä ensin suunnitelma siitä, mitä opinnäytetyöhön kuuluu, miten opinnäytetyö aiotaan tehdä, kuinka vaativa opinnäytetyöstä tehdään ja mikä on aikataulu. Hyvin suunniteltu opinnäytetyö on puoliksi tehty. Jos opinnäytetyötä lähtee tekemään suunnittelematta, niin yleensä joutuu tekemään paljon ylimääräistä työtä. Suunnittelemattomassa opinnäytetyössä tehdään usein myös valintoja, jotka myöhemmin osoittautuvat vääriksi. Esimerkiksi valitaan epäsopiva tiedonhankintamenetelmä.

Ohjeet apuna

Opiskelijan säännöllinen yhteydenpito opinnäytetyön ohjaajaan on yksi opinnäytetyön onnistumisen edellytys. Opinnäytetyön ohjaaja auttaa opiskelijaa viemään opinnäytetyötä oikeaan suuntaan ja tekemään opinnäytetyön kannalta hyviä päätöksiä.

Opiskelijaa varten on tehty ohjeet opinnäytetyön tekemistä varten. Opinnäytetyön ohjeet opiskelijan tulee lukea heti opinnäytetyön suunnittelun alussa, ja niihin on hyvä palata aina uudelleen opinnäyteprosessin aikana. Ohjeet ovat tehty opiskelijan avuksi, ei kiusaksi. Ohjeiden lukemisen avulla moni asia ratkeaa. Tämän lisäksi oma opinnäytetyön ohjaaja neuvoo ja sparraa opinnäytetyön suunnittelussa ja toteuttamisessa. Kirjastosta löytää sopivia lähteitä ja saa apua tarvittaessa lähteiden löytämiseen.

Aiheen rajaus ja tutkimusongelman määrittely tärkeää

Opinnäytetyön aiheen valitseminen ja rajaaminen ovat hyvin olennaisia asioita. Osasta aiheista on tehty paljon opinnäytetöitä ja tutkimustyötä, kuten perehdyttämisestä tai asiakastyytyväisyydestä, jolloin mitään

uutta tai innovatiivista on aiheesta hyvin vaikea kirjoittaa. Tällöin opinnäytetyöstä on jo valmis malli, polku ja sisällysluettelo olemassa, miten tietty kehitystyö tai materiaali kannattaa tehdä. Myös paljon tutkitusta aiheesta voi löytää uusia käytännön tapoja tehdä asioita paremmin tai eri tavalla, mutta tämä vaatii kekseliäisyyttä.

Opinnäytetyön tutkimusongelma tai opinnäytetyön tavoite on syytä määritellä tarkasti. Kun tavoite on tekemisessä selvillä, niin maaliin asti pääsee paljon todennäköisemmin. Opinnäytetyön tekemisen aikana tutkimusongelma tai tavoite tulee ajoittain tarkistaa, että se on edelleen ajantasalla sekä linjassa opinnäytetyön muiden osien kanssa. Jos opinnäytetyön tavoite on epäselvä, niin tämä johtaa opinnäytetyön epäselvään lopputulokseen. Toimeksiantaja ei saa tällöin sitä, mikä on odotuksena ollut. Opinnäyteyön kirkkaan tavoitteen määrittelyn jälkeen on sujuvampi suunnitella, millä keinoin tavoitteeseen päästään.

Olennaista on, että opinnäytetyöstä on hyötyä toimeksiantajalle. Vähintään yhtä tärkeää on, että aihe motivoi ja innostaa opiskelijaa ja opiskelija saa opinnäytetyöstään täten helpommin uusia tietoja ja taitoja mukaansa. Työpaikalla opinnäytetyö voi avata uuden verkoston, kun uudet ihmiset tulevat tutuksi tai onnistunut opinnäytetyö voi luoda uusia uramahdollisuuksia.

Teoriasta on paljon apua opiskelijalle, koska opinnäytetyössä saa käyttää sitä tietoa, mikä maailmassa on jo olemassa kyseisestä aiheesta. Opinnäytetyössä käytetyt ja tarkoituksenmukaiset lähteet vain pitää merkitä asianmukaisesti. Kaikkea ei opiskelijan tarvitse kirjoittaa ja keksiä itse, koska aiempi kirjallisuus on olemassa. Opinnäytetyön kirjoittamisen edistyminen ja ”pullataikinan kohoaminen” on tärkeä ja usein innostava vaihe opinnäytetyössä. Tekstiä syntyy ja opinnäytetyö edistyy. Kirjojen, artikkeleiden ja teorioiden valtava määrä voi aiheuttaa ahdistusta opiskelijoissa, kun kaikkea ei voi ottaa työhön mukaan, vaan aihetta pitää rajata, syventää ja samalla poissulkea näkökulmia.

Toimeksiantajalla merkityksellinen rooli

Opinnäytetyön aikana on toimeksiantajan myös ”avattava ovia” opiskelijalle, jotta opiskelija pääsee tekemään yrityksessä tarvittava käytännön tiedonhankinta tai kehittämistoimet. Tähän voi kuulua esimerkiksi haastatteluja, kysely, havainnointia, valmiiden aineistojen käyttämistä tai muuta tiedonhankintaa. Työpaikan edustaja, toimeksiantaja, toimii tärkeänä linkkinä ja välittäjänä opiskelijan ja työelämän välillä.

Opinnäytetyön muoto voi vaihdella. Opinnäytetyö voi olla tutkimuksellinen, kehittämishanke tai tuloksena voi olla produktio tai tuotos. Usein opinnäytetyö on yhdistelmä edellä mainittuja. Liiketaloudessa opinnäytetyö on tyypillisesti kehittämishanke, jossa kehitetään yrityksen nykyisiä käytäntöjä tai luodaan jokin uusi käytäntö. Opinnäytetyön alussa selvitetään yrityksen nykytilanne jonkin asian suhteen eli tehdään lähtötilan kartoitus. Opinnäytetyön muoto voi vaihdella, mutta liiketaloudessa opinnäytetyöraportti on usein noin 50 sivua, riippuen muun muassa opinnäytetyön sisällöstä ja toteutustavasta. Sivumäärää olennaisempi asia on opinnäytetyön laatu, jossa pitää opinnäytetyön tekemisen suurimman huomion olla. Opinnäytetyön avulla opiskelija osoittaa perehtyneensä tiettyyn ajankohtaiseen ammattialan asiaan tai käytännön ongelmaan työpaikalla ja mahdollisiin ratkaisuihin.

Opinnäytetyöstä tulee lopulta arvosana asteikolla 0-5. Mitä vähemmän arvosanasta keskustellaan ja

arvosanaa mietitään, niin usein sen parempi arvosanasta lopulta tulee. Jalkapallopelinkin voittaa helpommin, jos katse ei ole jatkuvasti tulostaulussa, vaan sen sijaan pallossa, pelaajissa ja pelitilanteessa. Toki on tärkeä, että opiskelijalla on realistinen tavoite arvosanan suhteen. Arvosanan tulee lopulta näkyä opinnäytetyön tekemisessä, opinnäytetyöraportissa ja hyödyssä toimeksiantajalle.

Uutta opitaan myös valmistumisen jälkeen

Kun opinnäytetyö on valmis, niin opiskelija valmistuu SeAMKista ja on valmis työelämään. Liian isoa asiaa tai mörköä ei opinnäytetyöstä ole syytä tehdä. Opinnäytetyö on 15 opintopistettä ja sen tekemisestä on hyvinkin mahdollista selvitä kunnialla maaliin asti. Opinnäytetyön saaminen valmiiksi on hieno hetki ja juhlan paikka.

Opinnäytetöiden ohjaamisen yksi parhaista puolista on nähdä, kun opiskelija oivaltaa merkityksellisiä asioita, tekee fiksuja valintoja opinnäytetyöhönsä liittyen ja lopulta saa koko projektin valmiiksi tyytyväisenä ja tekemisestään ylpeänä.

Valmistumisen jälkeen opiskelija pääsee parhaimmillaan tekemään tai kokeilemaan käytännössä opinnäytetyössä opittuja asioita. Teorioiden muistaminen ulkoa ei ole olennaista, vaikka hyvä teoria onkin erittäin käytännöllinen työkalu. Kirjastosta opiskelija löytää myöhemminkin urallaan kirjoja luettavaksi tai kuunneltavaksi, kun uuden oppimisen tarve on jatkuvaa myös valmistumisen jälkeen. Teorian ulkoa muistamisen sijaan opiskelijalle voi olla hyötyä taidoista selvittää, hankkia luotettavaa tietoa, arvioida ja kehittää työelämään ja työn tekemiseen liittyviä asioita ja käytäntöjä. Erilaiset työkalut ja menetelmät oman työn ja yrityksen tekemisen kehittämiseen ovat tarpeen tradenomin uralla.

Sami Kautto
KM, liiketalouden lehtori
SeAMK Liiketoiminta kulttuuri

Petra Sippola
KTT, yritystoiminnan ja yrittäjyyden lehtori
SeAMK Liiketoiminta kulttuuri

Kirjoittajat ohjaavat liiketoiminnan opinnäytetöitä osana lehtorin toimenkuvaansa.